

Välj förvaltning
Jesper Andersson
Prisstrateg

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2025-05-12	DNKT250027

Driftnämnden Kollektivtrafik**Beslutsförslag - Principer för kommunala tillköp av biljetter****Förslag till beslut**

Driftnämnden Kollektivtrafik beslutar att

- ställa sig bakom principerna för kommunala tillköp av biljetter, samt;
- skicka underlaget på remiss till berörda kommuner

Sammanfattning

I enlighet med vad som anges i det regionala Trafikförsörjningsprogrammet ska kommunerna i Halland kunna köpa till biljetter för sina kommuninvånare under förutsättning att kommunens tillköp görs enligt fastställda principer.

Principerna utgår från den övergripande prismodellen, vilken inkluderar biljettsortiment, zonstruktur, giltighetstider och resenärsrabatter.

Samtliga fem kommuner inom Hallandstrafikens trafikområde omfattas av dessa principer. Undantag gäller för Kungsbacka kommun som tillhör Västtrafiks trafikområde. Kungsbacka kommuns tillköp av biljetter görs därför av Västtrafik.

Tillköp av biljetter avser endast biljetter med giltighet inom den egna kommunen. Tillköpet kan avse en specifik biljett, flera biljetter eller gälla för hela sortimentet. Tillköpet utgår från de av region Halland tillämpade pridfaktorer – startpris, zonpris eller resenärsrabatt.

Vid förfrågan vänder sig kommunen till Hallandstrafiken för utredning och kostnadsuppskattning. Avtalstecknande ska därefter ske senast 3 månader före avtalsstart.

Bakgrund

I enlighet med vad som anges i det regionala Trafikförsörjningsprogrammet ska kommunerna i Halland kunna köpa till biljetter för sina kommuninvånare under förutsättning att kommunen tillköp görs enligt fastställda principer. Tillköpet innebär att en kommun sänker självkostnadsgraden för resenären och på så vis kan stimulera resandet inom den egna kommunen.

Principerna utgår från den övergripande prismodellen, vilken inkluderar biljettsortiment, zonstruktur, giltighetstider och resenärsrabatter.

Tillköp kan göras under förutsättning att:

- Tillköpet inte innebär att andra biljetter än de som tillköpet avser behöver förändras i pris.
- Tillköpet inte förändrar den beslutade zonstrukturen om motsvarande tillköp skulle beviljas för en eller flera kommuner.
- Att tillköpen, så långt det är möjligt, erbjuds i befintliga säljkanaler och omfattas av Hallandstrafikens ordinarie köpvillkor.
- Tillköpet inte påverkar prisförhållandet mellan biljetter så att mål och strategier i Trafikförsörjningsprogrammet motverkas
- Den gällande prismodellen är överordnad tillköpen. Vid beslut om förändrad prismodell ska gällande tillköp omprövas. Region Halland ska i god tid föra dialog med kommun som innehar tillköp för att möjliggöra eventuell anpassning av tillköp till ny prismodell. Nu gällande avtal omfattas dock inte.
- Kommunen har kostnadsansvar för utredning inför eventuellt tillköp av biljetter.
- I det fall tillköpet innebär en signifikativ ökning av resande kan eventuellt ökande trafik kostnader komma att belasta tillköpande kommun.
- Principerna omfattar inte kommunala tillköp av skolbiljetter. Dessa omfattas av skollagen och hanteras enligt annan överenskommelse.

Samtliga fem kommuner inom Hallandstrafikens trafikområde omfattas av dessa principer. Undantag gäller för Kungsbacka kommun som tillhör Västtrafiks trafikområde. Kungsbacka kommuns tillköp av biljetter görs därför av Västtrafik.

Kommunal möjlighet att påverka resenärens kostnad

Tillköp av biljetter utgår alltid från den av Region Halland beslutade övergripande prismodell, som omfattar biljettsortiment, taxa, zonstruktur, giltighetstider och resenärsrabatter. Tillköpet avser biljetter med exklusiv giltighet inom den egna kommunen och ska vara möjlig att erbjudas i befintliga säljkanaler. Ett tillköp kan avse en specifik biljett, flera biljetter eller gälla för hela sortimentet.

Grundprincipen är att differensen mellan beslutat biljettpris, och det av kommunen subventionerade pris resenären betalar, belastar tillköpande kommun. Tillköpen utgår från de tre pridfaktorerna startpris, zonpris och rabatter. Tillsammans ger dessa möjligheter för en kommun att stimulera resandet för en specifik resenärskategori (rabatt), korta resor, långa resor eller en kombination av flera.

Startpris

Med startpris avses kostnaden för en biljett med minsta möjliga geografiska giltighet, det vill säga - en zon. Att sänka startpriset innebär att resor blir billigare inom hela kommunen oavsett om kommunen består av en eller två zoner.

Zonpris

Vid resa mellan två och flera zoner, adderas ett zonpris till startpriset för var tillkommande zon. Genom att subventionera zonpriset kan Varberg, Falkenberg och Halmstad kommuner sänka kostnaden för resor inom den egna kommunen som går genom två zoner.

Resenärsrabatter

Studenter och ungdomar omfattas idag av rabatt när de köper biljetter. Rabatten ges direkt per försäljningskanal och avser samtliga biljetter. Resenärskategorierna och dess nuvarande rabattnivåer;

- Studenter – 25% rabatt ges på samtliga biljetter (*Studentresesymbolen*)
- Ungdom – 40% rabatt ges på samtliga biljetter för den som ännu inte fyllt 20 år.

Genom att höja rabatten för befintliga resenärskategorier kan kommunen subventionera en specifik åldersgrupp eller studenter. Den höjda rabatten kan gälla en specifik biljett eller gälla för hela sortimentet.

Utöver nämnda resenärskategorier är det möjligt att addera ytterligare en åldersrabatt – senior, som idag inte ges rabatt vid köp av biljetter. Vilken ålder som ska vara uppnådd för att tillgodoräkna sig rabatten anger kommunen vid förfrågan om tillköp.

Tillköp idag

Dessa principer för tillköp tillämpas i stor utsträckning redan idag. Exempelvis erbjuder Varberg, Halmstad och Falkenberg ett subventionerat zonpris, vilket ger enhetstaxa för var kommun vid resa med periodbiljett. Därutöver erbjuder Halmstad sedan 1 januari 2025 högre rabattsats för ungdomar vid köp av årsbiljett.

Övervägande

Att ge kommunerna möjlighet att ytterligare subventionera biljetter för resor inom den egna kommunen, ger Region Halland förutsättningar att nå målen om en ökad marknadsandel och ökat resandet med kollektivtrafik.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

En stor andel av barn och ungdomar i länet använder sig av kollektivtrafiken, både för resor till skola och till fritidsverksamhet. Föräldrars många gånger begränsade tillgång till bil eller möjligheter att skjutsa sina barn, gör att tillgången till kollektivtrafiken är central för unga människors möjlighet till ett rikt, stimulerande och meningsfullt liv. På så vis är kollektivtrafiken central för unga människor.

Biljettkostnaden kan för många barnfamiljer vara en ekonomisk belastning, i synnerhet för flerbarnsfamiljer, särskilt i landsbygd. Region Halland erbjuder

därför en rabattering för den som ännu inte fyllt 20 år. Rabatten är rak, det vill säga – den gäller genom hela biljettsortimentet. Rabatten ger 40% avdrag på priset jämfört med vuxenbetalande.

Den 1 januari 2025 höjde Halmstad kommun rabatten för ungdomar med 42%-enheter till 82% vid köp av årsbiljett genom ett tillköp. Utfallet för januari 2025 visar på att det totala resandet inom resenärskategorin Ungdomar ökade med cirka 30%. Det är ännu för tidigt att säga om den ökningen har skett på bekostnad av minskat cyklande och gång, vilka är viktiga delar i den dagliga motionen. Eller om ökningen avser resor som inte hade varit möjliga utan kollektivtrafik alternativt skjutsande förälder.

Eftersom tillköp av biljetter sänker kostnaden för att resa kollektivt kan tillköp bidra ett mer jämställt samhälle eftersom kvinnor som grupp är överrepresenterade bland kollektivtrafikens resenärer (Kollbar 2024, Svensk Kollektivtrafik).

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser för Region Halland. Dock är det viktigt att påpeka att priset alltid är en faktor när kund väljer buss och tåg före bilen. Principerna möjliggör för kommuner att sänka priset mot kund, vilket enligt priselasticitetsmodeller kan bidra till ett ökat resande som inte nuvarande trafikutbud är dimensionerat för. För att kompensera för ökat resandet kan det därför krävas ett utökat trafikutbudet, vilket leder till högre trafikkostnader.

Förvaltning

Förvaltningschef	Andreas Almquist
Titel	Förvaltningschef

Bilaga:

Följebrev – Principer för tillköp av biljetter
Principer för kommunala tillköp av biljetter

Styrelsens/nämndens beslut delges

Expedieras inte